

Østre Agder som kommuneklynge for forskning

Etablering av motorkommune i Østre Agder ?

Premisser/forutsetninger for videre prosess

Fellesmøte KDU og HLF 29.05

KSF Nord : Nordland, Troms og Finnmark (80 kommuner/489.000 innb.):
vertskapskommune **Bodø**

1 motorkommune

KSF Midt: Trøndelag og Møre og Romsdal (64 kommuner/762.335 innb.):
vertskapskommune **Trondheim**

2 motorkommuner

KSF Vest: Vestland og Rogaland (66 kommuner/1.146.000)
vertskapskommune **Bergen**

4 motorkommuner

KSF Innlandet: Innlandet (46 kommuner/379 488 innb.)
vertskapskommune **Gjøvik**

KSF Øst: Akershus og Østfold (33 kommuner/1.062.000 innb.)
Vertskapskommune **Lillestrøm**

5 motorkommuner

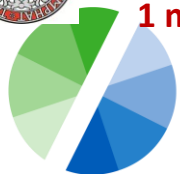

KSF Sør-Øst: Buskerud, Vestfold og Telemark: (31 kommuner/719.000 innb.)
vertskapskommune **Drammen**

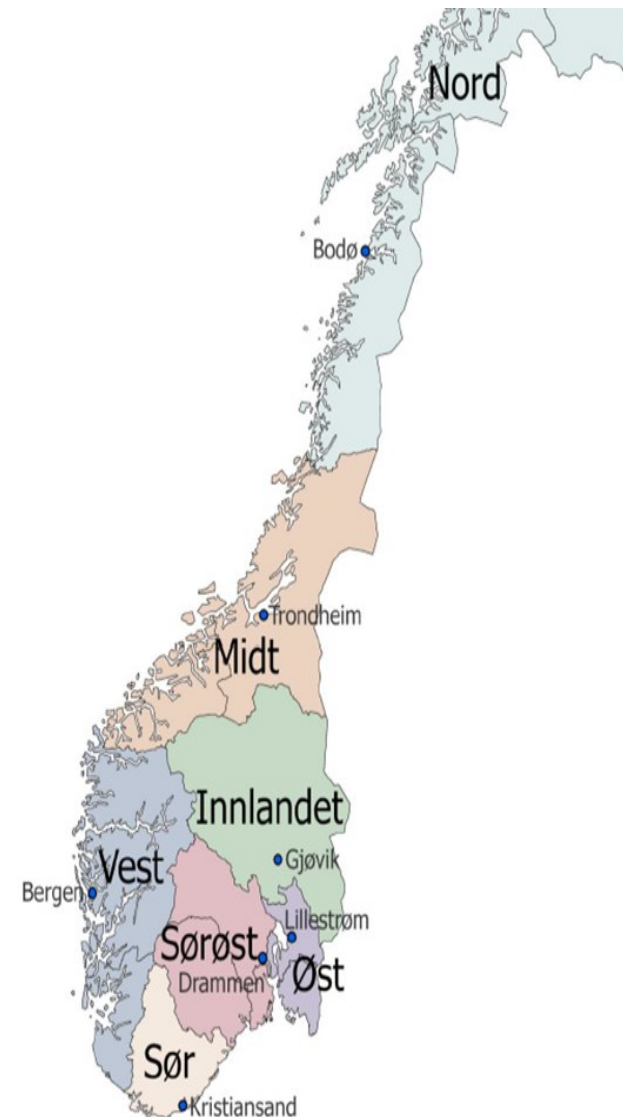

KSF Sør: Agderkommunene (25 kommuner/323.930 innb.):
vertskapskommune **Kristiansand**

1 motorkommune

Østre Agder
regionråd

Hva er en «**Motorkommune**»

Motorkommunen skal:

- **organisere, lede og drive frem en kommuneklynge** og sikre fremdrift og nytte for deltakende kommuner
- ha kompetanse, **kapasitet, ressurser og dedikert personell** til å drive utvikling og koordinering av arbeidet
- være **pådriver for samarbeid med forsknings- og kompetansemiljøer**
- evne til å håndtere forskningshenvendelser og koble behov til forskningsaktører
- bidra i form av **egeninnsats (tid og ressurser)**
- en motorkommune leder en angitt «kommuneklynge» innenfor rammen av/er formelt tilknyttet nåværende KSF – struktur dvs her i Agder: KSF Sør
- koordinert med KSF Sør bygge nettverk til **UH-/forskningsmiljøer regionalt og nasjonalt**

Norges Forskningsråd tilskuddsordning

«Nettverk for å etablere motorkommuner»

- 5 millioner fordelt på 10 nettverk: engangsbeløp på 500.000.-
- Kan disponeres etter behov over to år, dvs. midlene kan brukes både i 2026, 2027 og 2028.
- Prosjektvarighet: 12-24 måneder
- Søknadsfrist: seinest 01.12

Helse - og omsorgslederforum 17.04.2026:

«HLF ber om at sekretariatet fremmer en sak til KDU hvor vi er positive til å sende søknad om at en av kommunene i Østre Agder skal bli motorkommune med Østre Agder som kommuneklynge.

Saksframlegget må belyse muligheter og konsekvenser ved å bli motorkommune.

Saken må tas opp i KDU i mai/juni i forkant av budsjettseminar i august

Kommunestyret i Risør vedtok nogenlunde tilsvarende i sitt møte i februar.

Premiss og forutsetninger for å søke om motorkommunefunksjon

1.

Kristiansand kommune er nå vertskapskommune for KSF Sør og motorkommune for hele regionen dvs alle kommunene på Agder inkludert samarbeidsaktører.

Gjennom å etablere en egen motorkommunefunksjonen innad i Østre Agder skal det bidra til å forsterke arbeidet med «motorkommuner» i KSF Sør.

2.

Hvis en av kommunene i Østre Agder blir motorkommune anbefales det at denne motorkommunen inngår i - og blir en integrert del av den regionale KSF –strukturen både strategisk og faglig .

Hvorfor skal en av Østre Agder – kommunene søke om å bli motorkommune evt kommuneklynge ?

MÅL

- Østre Agder skal **være i front** for å utvikle og ta i bruk kunnskapsbaserte beslutninger og fremme tjenesteutvikling i kommunene.
- Østre Agder skal være **en av de ledende «kommuneklynger»** innenfor FoU i helse, omsorg og levekår på Agder.
- Østre Agder – samarbeidet skal sammen med øvrige kommunene på Agder **utvikle en samarbeidsstruktur** innenfor FoU i helse, omsorg.

Tre strategier:

- **Struktur (samarbeidsarenaer)**
- **Ressurser**
- **Kompetanse**

Kunnskapsløft for bedre helse og gode liv

Strategi for forskning og kunnskapsutvikling
i Østre Agder - kommunene

2025 - 2028

Hva har vi fått til fram til nå ?

- **Struktur:**

- **Fagutvalg for analyse - og kunnskapsutvikling er konstituert.**

Sammensetning: 8 FoU – kontakter (en fra hver kommune, FoU rådgiver Kristin Jeppestøl, leder av kommuneoverlegeforum Vegard Vige, USHT -leder som p.t er Camilla Ordahl Sunde og Harry Svendsen som er leder og sekretær.

- Vi inngår i KSF – strukturen med egen representasjon i styringsgruppen (p.t Harry Svendsen)

- **Ressurser**

- **Fondsmidler:** ca 5 millioner

- **Kombinasjonsstilling:** 40 % stilling UiA (Kristin Jeppestøl) – finansiert med fondsmidler ett år av gangen

- **Kompetanse**

- Partner i forskerskole Oslo Met (Kristin Jeppestøl er veileder/ Renate Johansen er deltaker)

- Doktorgradsarbeid digitalisering (Renate Johansen)- pliktarbeid i kommunen (Digi Agder – samarbeidet)

- Gjennomført EVE – utdanning i praksisnær forskning 23 deltakere alle fra ØA

- Minimetodekurs 13 deltakere fra ØA

Hva har vi fått til fram til nå ?

Kommuner eller kommunenettverk driver fram egne og/eller deltar i mange innovasjons- og forskingsprosjekter:

- **Eldre Agder – programmet** samler kommunene på Agder, Sørlandet sykehus, Universitetet i Agder (UiA), NORCE og Senter for omsorgsforskning
 - **Radikal data- og tjenesteinnovasjon:** Det bruker levende helsedata og avanserte verktøy for å forutsi forbruk av helsetjenester. Målet er å oppdage og bremse funksjonssvikt tidlig, før eldre får behov for omfattende heldøgns omsorg.
 - **Forebyggende verktøy (ICOPE):** Programmet tester ut WHO's internasjonale screeningsverktøy for tidlig oppdagelse av funksjonstap (for eksempel kognitiv svikt, ernæringsmangler og fallrisiko) hos hjemmeboende eldre
- **Prosjektet «Universitetssykehjemmet»** en framtidig «tverrfaglig møteplass» - **en forskningsarena** som skal utvikle «morgendagens tjenester» på tvers av tjenestenivåer fra hjem til sykehjem.
Grimstad kommune initiativtaker. Diakonhjemmet Oslo definerer det som sin «smeltedigel» for samhandling. Tromsø kommune vurderer noe lignende.

NB: Vi må etablere en felles forskningsstruktur hvor ulike prosjekter forsterker hverandre.

Hva mer holder vi på med ?

UngLøft» – satsingen som er en bro over til barn og unge satsing

«Ung Løft» - prosjektet som skal forebygge utenforskap og bistå ungdom inn i skole og arbeidsliv. Et forpliktende, tverrfaglig samarbeid mellom NAV, kommuner og lokalt næringsliv for å få unge (med sammensatte behov) i arbeid og utdanning.

Samhandlingsprosjektet «Integrerte helsetjenester – forpliktende tett samarbeid mellom sykehus og kommuner om «eldre skrøpelige» som trenger mest helsetjenester

Forskningsprosjektet er å øke kunnskap om hvordan og i hvilken grad en samarbeidsmodell for integrerte helsetjenester (IHT-modellen) bidrar til bedre livskvalitet og mer effektive helsetjenester for hjemmeboende eldre med sammensatte behov.

Finansiereds uavkortet av ordningen «Samhandlingstilskudd» som forvaltes av Helsefelelskapet på Agder

I sammen med KSF Sør og Folkehelseinstituttet har Østre Agder initiert eget kurs i **Minimetodevurdering (mini-HTA)** – kurs i gjennomføring og forståelse av «Kunnskapsoppsummeringer Samarbeid Østre Agder, KSF Sør og Folkehelseinstituttet

«Et beslutningsgrunnlag som skal bidra til gode prioriteringer ved innføring av nye tiltak»

- Det er en forenklet og lokal evalueringsmodell som der bl.a på arbeidsformer, organisering, utprøving av teknolog m.m
- Varighet fra noen uker til måneder avhengig av kompleksitet
- Målet er å gi raskt og strukturert beslutningsgrunnlag uten for tidkrevende prosesser hvor det vurderes **effekt og nytte**, se på **kostnader og ressursbruk og pasientsikkerhet**

Eksempler		
VR – briller som opplæringsform	Arbeidsdeling (TØRN)	Proaktiv pårørendestøtte
Bruk av KI i kommuneadministrasjon	Digital oppfølging i hjemmetjeneste/hjemmesykepleie	Mobilisering og involvering av frivillige i helse - og omsorgstjenesten
Interkommunalt samarbeid med ett tjenestekontor som mulig fokusområde	Effekt av AKS – sykepleier i kommunalt fastlegekontor	Ernæring og livsstilsendring på befolkningsnivå
Tuning into kids – emosjonsbasert foreldreveiledningsprogram	Integrerte helsetjenester sykehus og kommune – «FACT - modell for eldre skrøpelige»	

Veien videre ?

KSF - modellen skal utvikles genreisk dvs flere områder en helsefeltet skal fases gradvis inn.

To nye strategiske områder kan være:

- *Barn og Unge/Utenforskap*
- *Beredskap*

Forskning på beredskap er spesielt viktig av følgende årsaker:

Møter nye og sammensatte trusler: Endret sikkerhetspolitisk situasjon, digital sårbarhet og klimaendringer krever vitenskapelig forankrede løsninger. **Hindre at feil gjentas:** Evalueringer etter kriser (som pandemien) avdekker ofte gjentakende svakheter. Forskning omdanner disse erfaringene til systematiske forbedringer.

Riktigere ressursbruk: Forskning hjelper nødetater og myndigheter med å identifisere kritiske områder for effektiv og hensiktsmessige ressursbruk («det står ofte om å redde liv»)

Styrker samvirke og kommunikasjon: Krisehåndtering er kompleks med mange aktører (stat, kommune, frivillige) som skal «finne herandre « raskt og jobbe sammen

Pågående forskningsprosjekt ledet av NORCE:

Totalberedskap og totalforsvar er en prosjektportefølje i NORCE», et samarbeid med Senter for integrert krisehåndtering (CIEM) ved Universitetet i Agder og regionale praktikere fra kommuner, beredskapsorganisasjoner, bedrifter og frivillige organisasjoner, med Kristiansand kommune i spissen.

Porteføljen består av flere prosjekter som fremmer samarbeid på tvers av myndighetsnivåer og mellom organisasjoner og tjenester, og skaper innovasjoner for økt kapasitet innen total beredskap og forsvar.

Ressursinnsats egenfinansiering Østre Agder

«Den kommuneklyngen som har egenfinansiering skal få, og det i overflod.

*Men den som ikke har,
skal bli fratatt selv det han ikke har»*

Matteus 13:12 forsiktig omskrevet

Fremmes egen sak i forbindelse med budsjettseminar i august

Alternativ 1

Premiss uansett alternativ:

Østre Agder som egen kommuneklynge skal være en integrert del og inngå i den strategiske og faglige rammen til KSF Sør med Kristiansand kommune som vertskapskommune

**Grimstad som
motorkommune
sammen med
Kristiansand**

**Arendal som
motorkommune
sammen med
Kristiansand**

**En av de øvrige 6
kommunene som
motorkommune
sammen med
Kristiansand**

Alternativ 2

Premiss uansett alternativ:

Østre Agder som egen kommuneklynge skal være en integrert del og inngå i den strategiske og faglige rammen til KSF Sør med Kristiansand kommune som vertskapskommune

Opprettholde dagens struktur med en motorkommune på Agder (Kristiansand)

Etablere tre kommuneklynger som en understruktur i KSF Sør

Kommuneklynge Øst

X kommune som klyngeleder

Kommuneklynge Midt

X kommune som klyngeleder
(Kommunene som ligger geografisk rundt Kristiansand kommune)

Kommuneklynge NordVest

X kommune som klyngeleder
Setesdal og Lister

Forslag til vedtak:

- Østre Agder samarbeidet beslutter å søke Norges forskningsråd om midler med mål om at ...x..... kommune skal bli en av to motorkommuner på Agder
- Motorkommunen skal være en integrert del av den regionale KSF –strukturen både strategisk og faglig - med Kristiansand kommune som både vertskapskommune og motorkommune
- Satsingen forutsetter økte ressurser til egeninnsats fra kommunene i Østre Agder – samarbeidet
- Endelig beslutning tas i forbindelse med budjettseminaret i august.